

Αδίδακτο Κείμενο

Θέμα 6^ο

(Από τον Φάκελο Υλικού: σελίδα 37)

Ξενοφών, «Απομνημονεύματα», 1.2.19-21

Στο απόσπασμα ο Ξενοφών προσπαθεί να αντικρούσει τους κατηγορούς του Σωκράτη που τον θεωρούσαν υπεύθυνο για τη φαύλη πολιτική συμπεριφορά των μαθητών του, Κριτία και Αλκιβιάδη· επικαλείται τη σημασία της επιμέλειας και της συνέπειας στην άσκηση και τη διατήρηση της αρετής.

Ίσως οὖν εἴποιεν ἂν πολλοὶ τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν ὅτι οὐκ ἂν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδὲ ὁ σόφρων ὑβριστής, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν μάθησις ἐστὶν ὁ μαθὼν ἀνεπιστήμων ἂν ποτε γένοιτο. ἐγὼ δὲ περὶ τούτων οὐκ οὕτω γινώσκω· ὁρῶ γὰρ ὥσπερ τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μὴ τὰ σώματα ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μὴ τὴν

ψυχὴν ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους· οὔτε γὰρ ἃ δεῖ πράττειν οὔτε ὧν δεῖ ἀπέχεσθαι δύνανται. Δι' ὃ καὶ τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες, κὰν ὧσι σόφρονες, ὅμως ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων εἵργουσιν, ὥς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν ἄσκησιν οὔσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν.

Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὃ τε λέγων·

Ἑσθλῶν μὲν γὰρ ἅπ' ἐσθλὰ διδάξαι· ἦν δὲ κακοῖσι

συμμίσης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον,

καὶ ὁ λέγων·

Αὐτὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς τοτὲ μὲν κακός, ἄλλοτε δ' ἐσθλός.(...)

Οι πρώτοι στίχοι είναι του Θέογνι (περ. 530 π.Χ.), που ο Σωκράτης χρησιμοποιεί και αλλού (Πλάτων, Μένων 95d και Ξενοφών, Συμπόσιον, 2.4), και ο άλλος στίχος είναι άγνωστου ποιητή.

Λεξιλόγιο

ύβριστης: αλαζόνας, υπερόπτης

οὐδέ ἄλλο οὐδέν : ούτε σχετικά με τίποτε άλλο

ἀνεπιστήμων: αμαθής, άπειρος

οὐχ οὕτω γινώσκω: δεν έχω αυτή τη γνώμη

εἴργω: εμποδίζω

ὁμιλία: συναναστροφή

κατάλυσιν: εξαφάνιση, φθορά

κακοῖσι (ποιητικός τύπος): κακοῖς

ἀπολεῖς και τον ἐόντα (= ὄντα, ιωνική διάλεκτος) νόον: θα χάσεις και το μυαλό που έχεις

ἐσθλός: αγαθός, γενναίος, ισχυρός, ευγενής (σε αντίθεση με το «κακός»)

αὐτάρ: όμως, αλλά όμως

πονηρός: κακός, φαύλος, βλαβερός

χρηστός: (< ρήμα χρήομαι-ῶμαι) ηθικός, τίμιος, αγαθός, ωφέλιμος

Ασκήσεις

1. «Δι' ὃ ... κατάλυσιν»: Να μεταφράσετε το απόσπασμα στα Νέα Ελληνικά.
2. Με ποια άποψη διαφωνεί ο Ξενοφών και ποιο είναι το αντεπιχείρημά του;

3. γιννώσκω: Να κλίνετε όλες τις εγκλίσεις του Αορίστου β και να γράψετε το απαρέμφατο και τις μετοχές του ίδιου χρόνου. (Γραμματική, σελίδες 232-233)
4. *υἱεῖς, πατέρες, ὕβριστης, σῶμα, ἔργον*: Να κλίνετε τα ουσιαστικά και στους δύο αριθμούς.
(Για το *υἱός*, βλέπε Γραμματική, σελίδα 90, αριθμός 10).
5. *εἴποιεν, γένοιτο, μαρτυρεῖ, ἐστίν, ὁρῶ*:
Να γράψετε τους παραπάνω τύπους στον άλλο αριθμό.



(www.dschoool.edu.gr)

- (1. Αρχαία Ελληνικά, Φάκελος Υλικού, Γ Γενικού Λυκείου, Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών, Υ.Π.Θ. Ι.Ε.Π., Ι.Τ.Υ.Ε «Διόφαντος», Αθήνα, 2019
2. Ν. Χ. Κεφαλίδης-Α. Β. Μουμιτζάκης, Αρχαία Ελληνικά Α Λυκείου, Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα, 1985
3. Μιχ. Χ. Οικονόμου, Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής, Γυμνασίου-Λυκείου, Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα, 2009
4. Γ. Κ. Παπανδρεόπουλος, Ορθογραφικό-Ερμηνευτικό-Ετυμολογικό Λεξικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, Εκδόσεις Ε. Ρώσση, Αθήνα, 1994)

14-2-2021

63ο Γενικό Λύκειο Αθηνών

Μαρία Ευγενίου